

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 19.12.2002
KOM(2002) 723 lopullinen

KOMISSION KERTOMUS

**syrjäisimpiin alueisiin sovellettavia toimia koskevan EY:n perustamissopimuksen 299
artiklan 2 kohdan täytäntöönpanosta**

1. JOHDANTO

Komission 14. maaliskuuta 2000 EY:n perustamissopimuksen 299 artiklan 2 kohdan toimeenpanoon tähtäävistä, syrjäisimpiä alueita koskevista toimista antaman kertomuksen¹ hyväksymisen jälkeen komissio toimittaa Eurooppa-neuvostolle puolen vuoden välein kertomuksen, joka sisältää yhteenvedon ja tulevaisuudennäkymät toimista, jotka olisi syytä ottaa käyttöön syrjäisimpien alueiden vakavien ja pysyvien ongelmien ratkaisemiseksi sekä alueiden sosioekonomisen kehityksen edistämiseksi. Tällaiset toimet ovat tulevaisuudessakin välttämättömiä syrjäisimpien alueiden hitaan kehityksen vuoksi, vaikka toimilla onkin kiistatta pystytty kuromaan umpeen välimatkaa unionin muihin alueisiin.

Sevillassa 21. ja 22. kesäkuuta 2002 pidetyn Eurooppa-neuvoston päätelmien 58 kohdassa kehoitetaan neuvostoa ja komissiota laajentamaan 299 artiklan 2 kohdan täytäntöönpanoa ja ottamaan käyttöön asianmukaisia toimia syrjäisimpien alueiden erityistarpeiden huomioimiseksi, erityisesti liikennepolitiikan ja aluepolitiikan uudistamisen osalta. Eurooppa-neuvosto pyysi samassa yhteydessä komissiota laatimaan uuden kertomuksen, jossa käsitellään kattavasti ja johdonmukaisesti syrjäisimpien alueiden erityisongelmia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

Komissio jatkoi vuoden 2002 jälkipuoliskolla työtä, jonka se oli aloittanut maaliskuussa 2000 annetun kertomuksen perusteella. Se on ottanut huomioon Eurooppa-neuvoston kesäkuussa 2002 antamat päätelmät ja ottanut käyttöön välineitä pyydetyn kokonaiskertomuksen ja siihen tarvittaessa liitettävien ehdotusten laatimiseksi. Komissio on erityisesti jatkanut kumppanuutta syrjäisimpien alueiden kanssa ja ryhtynyt toimiin varmistaakseen, että aloitteiden koordinointi jatkuu komission sisällä.

Tämä kertomus ei kuitenkaan ole Sevillan Eurooppa-neuvoston tarkoittama maaliskuun 2000 kertomuksen pohjalta laadittava kokonaiskertomus, vaan pikemminkin puolivuotiskertomus, joka sisältää yhteenvedon yhteisön eri politiikoissa vuoden 2002 jälkipuoliskolla käyttöön otetuista toimista. Sevillan Eurooppa-neuvoston pyytämä kertomus voidaan laatia vasta syrjäisimpien alueiden kuulemisen ja tietojen vaihdon perusteella ottaen huomioon muistiot, jotka asianomaiset jäsenvaltiot aikovat toimittaa komissiolle vuoden 2003 alkupuoliskolla. Lisäksi kertomuksessa voidaan esittää Sevillan Eurooppa-neuvoston tarkoittama kokonaisstrategia vain sisällyttämällä suuntaviivat, jotka koskevat perustamissopimuksen 299 artiklan 2 kohtaa ja aluepolitiikan määritelmää vuodesta 2006 alkaen ja jotka määritellään vuoden 2003 kuluessa.

Näistä lähtökohdista tässä kertomuksessa kartoitetaan syrjäisimpien alueiden kehitykseen liittyvät tärkeimmät viimeaikaiset tapahtumat vuoden 2002 jälkipuoliskolla. Kertomusta täydennetään vuoden 2003 lopulla kokonaiskertomuksella Sevillan Eurooppa-neuvoston ehdotuksen mukaisesti.

---

¹ KOM(2000) 147 lopullinen.

Lisäksi on syytä muistuttaa, että yhteisö ottaa EY:n perustamissopimuksen 299 artiklan 2 kohdassa esitetyt näkökohdat huomioon perustamissopimuksen muiden artiklojen perusteella harjoittamisissaan politiikoissa, joten näkökohdat heijastuvat myös tähän kertomukseen. Koska kertomuksen tarkoituksena ei ole eritellä tulevaisuudessa käyttöön otettavien yhteisön säädösten oikeusperustaa, jatkokehitystä on tulkittava siten, ettei se vaikuta myöhemmin käyttöön otettavien säädösten oikeusperustan määrittelyyn.

2. PERINTEINEN TUOTANTO

2.1. Maatalousalan osalta on aiheellista viitata viimeaikaiseen asiayhteyteen, jota ilmentää komission tiedonanto yhteistä maatalouspolitiikkaa koskevasta väliarvioinnista². Maatalouden uudistamishankkeen tavoitteena on löytää vastaukset viime vuosina ilmenneisiin uusiin haasteisiin sekä täydentää vuonna 1992 käynnistettyä ja Agenda 2000:lla jatkettua uudistusprosessia. Uudistuksella pyritään painottamaan yhteisen maatalouspolitiikan maaseudun kehittämistä koskevaa pilaria suhteessa yhteistä markkinajärjestelyä koskevaan pilariin.

Syrjäisimmät alueet pohtivat tämän uudistuksen vaikutuksia. Komissio korostaa tässä yhteydessä, että se tulee käyttämään asianmukaisia menettelyjä ottaakseen syrjäisimpien alueiden erityistilanteen huomioon väliarvioinnissa, kuten yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanossa yleensäkin. Uudistuksen täytäntöönpanotoimet olisi määriteltäneen vuoden 2003 alkupuoliskolla.

Perinteiseen tuotantoon sovellettavien toimien kehityksen osalta komissio muistuttaa, että neuvosto antoi vuonna 2001 POSEI-ohjelmien³ maataloutta käsittelevään osaan liittyvät asetukset, joilla hyväksyttiin syrjäisimpien alueiden maataloustukea koskeva uudistusprosessi. Komissio on toteuttanut nämä uudistukset vuosina 2001 ja 2002.

Näiden uudistusten toteuttamista ja seurauksia syrjäisimpien alueiden maatalouden markkinajärjestelyn kannalta on syytä eritellä erityisesti kolmen tuotteen eli riisin, sokerin ja banaanin osalta.

Riisin osalta on tuotava esille, että komissio aikoo esittää neuvostolle uusia tämän alan toimenpiteitä väliarvioinnin yhteydessä.

Sokerialaan sovelletaan neuvoston vuonna 2001 antamaa uutta asetusta sekä POSEI-asetuksiin liittyviä voimassa olevia erityistoimia. Tällä järjestelmällä vuoteen 2006 jatketuilla tuotantoa ja hintoja koskevilla toimilla tuetaan myös syrjäisimpien alueiden sokerijuurikas- ja sokeriruokoviljelyä. Komissio aikoo antaa neuvostolle vuonna 2003 kertomuksen, joka liittyy tämän politiikan mahdollisiin uusiin suuntauksiin vuodesta 2006 alkaen.

---

² Komission tiedonanto, annettu 28. heinäkuuta 2002 (KOM(2002) 394 lopullinen).

³ Neuvoston asetukset (EY) N:o 1452/2001 POSEIDOM, N:o 1453/2001 POSEIMA, N:o 1454/2001 POSEICAN, annettu 28. kesäkuuta 2001, EYVL L 198, 21.7.2001, s. 11, 26, 57 ja neuvoston asetus (EY) N:o 1455/2001, annettu 28. kesäkuuta 2001, EYVL L 198, 21.7.2001, s. 54 ja neuvoston asetus (EY) N:o 1447/2001, annettu 28. kesäkuuta 2001, EYVL L 198, 21.7.2001.

Banaanialaan liittyvät kysymykset koskevat banaanien tuontia kolmansista maista yhteisöön, yhteistä markkinajärjestelyä ja tuotannon tasaustukijärjestelmää.

Kolmansista maista tapahtuvan tuonnin osalta Yhdysvaltojen ja Ecuadorin kanssa vuonna 2001 tehty sopimus vakauttaa kauppaa ja mahdollistaa tasaustukijärjestelmän säilyttämisen. Lisäksi sopimuksessa sovitaan siirtymisestä tariffikiintiöjärjestelmään vuodesta 2006 alkaen. Sopimuksen voimaantulosta päätettiin banaanialan yhteisestä markkinajärjestelystä annetun asetuksen (ETY) N:o 404/93 muuttamisesta 19. joulukuuta 2001 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 2587/2001⁴. Komissio esittää banaanialan yhteisestä markkinajärjestelystä annetun asetuksen (ETY) N:o 404/93⁵ 32 artiklan mukaisesti Euroopan parlamentille ja neuvostolle 31. joulukuuta 2004 mennessä kertomuksen banaanialan yhteisen markkinajärjestelyn toimivuudesta sekä tarvittavat ehdotukset, ja tekee neuvostolle tarvittaessa myöhemmin uusia ehdotuksia tullien määrittämiseksi viimeistään 1. tammikuuta 2006 alkavaa yksinomaan tariffeihin perustuvaa vaihetta varten.

Yhteisön banaanintuottajille myönnettävillä tasaustuilla varmistetaan edelleen yhteisön tuottajien tulot. Tasaustukijärjestelmä on osoittanut tehokkuutensa takaamalla tuottajien tulot määritettyyn rajaan asti. Banaanin hintojen viimeaikaisen laskun vuoksi ja yhteisön tuottajien tulojen tukemiseksi komissio ehdotti hallintokomitealle marraskuussa 2002 banaanintuottajille maksettavien ennakoiden korottamista. Ehdotukseen suhtauduttiin myönteisesti. Ylimääräisten maksujen osalta tuottajien pyyntöihin ei kuitenkaan voida suostua ennen vuotta 2003.

Maatalousalan rakennetoimia koskevien poikkeusten osalta kesäkuussa 2001 annetut asetukset saivat asianomaiset jäsenvaltiot esittämään pyyntöjä ja komission muuttamaan ohjelmia. Portugalin itsehallintoalueiden Azorien ja Madeiran tapauksessa ohjelmamuutos on koskenut erityisesti tiettyihin toimiin myönnettävien tukien tason nostoa (enintään 75 prosenttia investoinneille maatalousyrityksiin ja investoinneille maataloustuotteita jalostaviin ja kaupan pitäviin yrityksiin), tukisummien korotusta (Azorien järvien suojelutoimenpiteet) sekä metsätaloustuen ehtojen lieventämistä (kaikkien julkisten hallintoelinten tukikelpoisuus). Lisäksi yhteisön rahoitusosuus on noussut 35 prosentista 50 prosenttiin pk-yritysinvestointien tukikelpoisesta kokonaisarvosta ja 75 prosentista 85 prosenttiin maatalouden ympäristötoimenpiteissä. Kanariansaarilla yhdenntyn toimenpideohjelman korotus koskee tukitason nostoa (enintään 75 prosenttia) toimenpiteissä, jotka suunnataan paikallisia maataloustuotteita käyttävissä pienissä ja keskisuurissa jalostus- ja myyntiyrityksissä tehtäviin investointeihin.

2.2. Kalastusalalla vuoden 2002 jälkipuoliskoa leimasi kalastuspolitiikan uudistamistyö⁶. Uudistuksella tähdätään politiikkaan, jolla pystytään varmistamaan alan kestävä kehitys paitsi ympäristön myös taloudelliselta ja sosiaaliselta kannalta, sekä toimenpiteisiin, jotka takaavat toiminnan vastuullisuuden, taloudellisen kannattavuuden ja kilpailukyvyn sekä kohtuullisen elintason kalastuksesta elantonsa saavalle väestölle. Tässä tarkoituksessa komissio on antanut 28. toukokuuta 2002 päivätyllä tiedonannollaan toimintaohjelman, jossa korostetaan tarvetta varmistaa

⁴ Asetus (EY) N:o 2587/2001, annettu 19. joulukuuta 2001, EYVL L 345, 29.12.2001, s. 13.

⁵ Asetus (ETY) N:o 404/93, annettu 13. helmikuuta 1993, EYVL L 47, 25.2.1993, s.1.

⁶ Komission tiedonanto yhteisen kalastuspolitiikan uudistamisesta, annettu 28. toukokuuta 2002 (KOM(2002) 181 lopullinen).

voimavarojen kestävyys ja soveltaa hyvän hallintotavan periaatteita sekä ehdotetaan seuraavia toimia: uusi kalavarojen säilyttämisen ja kalastushoidon kehys, teknisten säilyttämistoimenpiteiden voimistaminen, uusi lähestymistapa kalastuslaivastopolitiikassa, uusi valvontaa ja toimintaa koskeva sääntelyjärjestelmä, uudet vesiviljely- ja avomerikalastusstrategiat sekä aloitteet, joiden tarkoituksena on edistää yhteiskunnallista vuoropuhelua.

Yhteisen kalastuspolitiikan uudistamista koskevassa valmistelutyössä on otettu huomioon syrjäisimpien alueiden erityisominaisuudet, koska kalastusala on näillä alueilla tärkeä elinkeino. Tässä yhteydessä on pantava merkille, että vihreä kirja yhteisen kalastuspolitiikan tulevaisuudesta⁷ sisältää viittauksia lähestymistapaan, joka olisi omaksuttava suhteessa sovellettaviin kalavarojen säilyttämisen ja hoitotoimenpiteisiin (toimenpiteitä on mukautettava tarvittaessa kyseisten alueiden erityisominaisuuksien mukaan ottaen huomioon, että kalavarat vaihtelevat eri alueilla) tai yhteisen politiikan sosiaalisen ja taloudellisen ulottuvuuden vahvistamiseen kyseisten alueiden tukemiseksi (sitoutuminen ehdotusten tekoon tai tarvittaessa uusien toimenpiteiden käyttöön ottamiseen). Tämä lähestymistapa on kuvattu yksityiskohtaisesti asiakirjassa, jonka komissio antoi Sevillan Eurooppa-neuvostolle ja joka liittyy EY:n perustamissopimuksen 299 artiklan 2 kohdan soveltamiseen.

Komission tiivis vuoropuhelu syrjäisimpien alueiden kalastusalan edustajien kanssa alueiden erityispiirteistä auttaa ottamaan niiden erityistilanteen huomioon toteutettaessa yhteisen kalastuspolitiikan uudistusta komission asiaa koskevien sitoumusten mukaisesti.

Komissio on jatkanut kalastusosalalle myönnettävien kansallisten tukien tarkastelua käyttäen apuna vuonna 2001⁸ annettuja suuntaviivoja, joissa viitataan nimenomaisesti syrjäisiin alueisiin.

Komissio on saanut valmiiksi Azorien, Madeiran, Kanariansaarten sekä Ranskan departementtien Guayanen ja Réunionin tiettyjen kalastustuotteiden kaupan pitämisessä alueiden syrjäisestä sijainnista aiheutuvien lisäkustannusten tasointijärjestelmän (jonka soveltamista jatkettiin 31. joulukuuta 2002 asti) soveltamista koskevan arviointikertomuksen⁹ sekä ehdotuksen järjestelmäksi 1. tammikuuta 2003 alkaen.

Rakennetoimia koskevien poikkeusten osalta on syytä palauttaa mieliin, että kalatalousalan rakenteellisia toimia koskevista yksityiskohtaisista säännöistä ja edellytyksistä annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 2792/99¹⁰ on muutettu kalatalouden ohjauksen rahoitusvälineestä maksettavien enimmäismäärien säätämiseksi siten, että syrjäisimpien alueiden erityisongelmat tulevat otetuiksi huomioon. Asianomaiset jäsenvaltiot ovat aloittaneet näistä lähtökohdista vuoden 2002 jälkipuoliskon aikana kyseisiin alueisiin sovellettavien ohjelma-asiakirjojen täydennysten muuttamisen.

---

⁷ KOM(2001) 135 lopullinen, 20.3.2001.

⁸ EYVL C 19, 20.1.2001, s. 7.

⁹ Neuvoston asetus (EY) N:o 579/2002, EYVL L 89, 5.4.2002, s. 1.

¹⁰ Neuvoston asetus (EY) N:o 1451/2001, annettu 28. kesäkuuta 2001, EYVL L 198, 21.7.2001, s. 9.

3. TALOUDELLISEN KEHITYKSEN TUKIVÄLINEET

Toiseen taloudellista ja sosiaalista koheesiota käsittelevään kertomukseen sisältyvät sosiaaliset ja taloudelliset tekijät osoittavat vuositason tarkasteltuina, että syrjäisimpien alueiden välillä on suuria kehityseroja.

Vuosina 1995–1999 bruttokansantuote/asukas kehittyi seuraavasti suhteessa yhteisön keskiarvoon (15 jäsenvaltion unioni): Kanariansaarilla 75 prosentista 79 prosenttiin, Guadeloupen 56 prosenttia ei muuttunut, Martiniquella 63 prosentista 65 prosenttiin, Ranskan Guayanassa 59 prosentista 52 prosenttiin, Réunionissa 53 prosentista 48 prosenttiin, Azoreilla 50 prosentista 53 prosenttiin ja Madeiralla 63 prosentista 71 prosenttiin.

Nämä tiedot osoittavat, että Kanariansaarten ja Madeiran talous on lähentynyt kyseisenä aikana muuta Euroopan unionia. Samaa ei voida sanoa muista alueista, joiden talous on joko pysynyt entisellä tasollaan tai jopa heikentynyt, kuten Ranskan Guayanassa ja Réunionissa.

Syrjäisimpien alueiden bruttokansantuotteiden väliset erot säilyisivät ennallaan siinäkin tapauksessa, että unioni laajenisi 27 jäsenvaltioon. Tämä päätelmä perustuu analyysiin, joka on toteutettu uusimpien käytettävissä olevien eli vuosien 1997, 1998 ja 1999 bruttokansantuotetilastojen (BKT/asukas) pohjalta.

Tilanne on epätasainen myös työllisyyden kehityksen kannalta.

Työllisyystilanne on pysynyt erittäin huonona Réunionissa, Ranskan Guayanassa ja Guadeloupella. Vuoden 2001 työttömyysasteet olivat seuraavanlaiset: Réunion (33,3 prosenttia 713 000 asukkaan väestöstä), Guayana (20,5 prosenttia 158 000 asukkaan väestöstä), Guadeloupe (29 prosenttia 426 000 asukkaan väestöstä) ja Martinique (26,3 prosenttia 383 000 asukkaan väestöstä).

Työttömyysaste on korkea myös Kanariansaarilla (13,1 prosenttia 1 658 000 asukkaan väestöstä).

Sitä vastoin työttömyysaste on alhainen Azoreilla (2,2 prosenttia 234 000 asukkaan väestöstä) ja Madeiralla (2,8 prosenttia 240 000 asukkaan väestöstä).

Myös nämä erot säilyisivät laajentumisen jälkeen.

3.1. Aluepolitiikan vaikutus syrjäisimpien alueiden sosioekonomiseen kehitykseen on erittäin suuri. Näitä alueita tuetaan yhteisön toimilla tavoitteen 1 mukaisesti koheesiopolitiikan painopistealueena. Lisäksi on syytä korostaa, että komissio pitää syrjäisimpien alueiden erityisongelmien huomioon ottamista erityisen tärkeänä. Tämä huolenaihe on tuotu hiljattain esille sisällyttämällä Euroopan unionin solidaarisuusrahaston perustamisesta 11. marraskuuta 2002 annettuun neuvoston asetukseen (EY) N:o 2012/2002¹¹ laadullinen arviointiperuste. Komission ehdotuksesta luonnonkatastrofien määritelmän sisältävään 2 artiklaan onkin lisätty laadullinen arviointiperuste vahingon määrään tai bruttokansantulon prosenttiosuuteen perustuvien, määrällisten arviointiperusteiden rinnalle. Uusi laadullinen arviointiperuste perustuu

---

¹¹ Neuvoston asetus (EY) N:o 2012/2002, annettu 11. marraskuuta 2002, EYVL L 311, 14.11.2002, s. 3.

luonnonkatastrofin tapahtuma-alueen väestön kokemiin vaikutuksiin tai alueen taloudellisen vakauden vaarantumiseen. Laadullisella arviointiperusteella on suuri merkitys syrjäisimmille alueille, joilla luonnonkatastrofeista aiheutuneet vahingot eivät ehkä täyttäisi säännöksen määrällisiä arviointiperusteita. Tämän vuoksi säännöksessä myös säädetään yksiselitteisesti, että erityistä huomiota kiinnitetään Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 299 artiklan 2 kohdassa määriteltäviin syrjäisiin ja eristyneisiin alueisiin, saarialueisiin ja syrjäisimpiin alueisiin.

Syrjäisimpien alueiden erityisolosuhteita on tuotu viime aikoina esille myös komission aloitteesta toteutetussa tutkimuksessa, jossa käsitellään saarialueiden ja erityisesti syrjäisimpien alueiden sosiaalista ja taloudellista tilannetta. Syrjäisimmille alueille on omistettu erityinen toimintalohko. Komissio tarkastelee parhaillaan tämän tutkimuksen tuloksia. Tutkimusta täydennetään tarvittaessa lisätutkimuksilla syrjäisimpiä alueita koskevasta kokonaisstrategiasta vuoden 2003 aikana laadittavaa kertomusta varten.

Näistä analyyseistä ja tutkimuksista on apua komissiolle sen pohtiessa aluepolitiikan tulevaisuutta. Sosiaalista ja taloudellista koheesiota koskevan politiikan välineet ja toimintanäkymät on määritelty vuoteen 2006 asti, mutta unionin pian toteutuva laajentuminen edellyttää tämän politiikan perusteellista muokkausta.

Komissio on siis käynnistänyt koheesiopolitiikan tulevaisuudesta erittäin laajamittaisen keskustelun alueellisten, paikallisten ja järjestöllisten tahojen kanssa. Tämä keskustelu jatkuu, ja sen kuluessa tehdään ehdotuksia. Ehdotusten on pidettävä sisällään puolueettomia ja oikeudenmukaisia ratkaisuja, joissa otetaan huomioon syrjäisimpien alueiden erityisongelmat.

3.2. Valtiontukien osalta komissio muistuttaa, että syrjäisimpien alueiden käsite otettiin käyttöön vuonna 2000 alueellisia valtiontukia koskeviin suuntaviivoihin tehdyissä muutoksissa¹².

Näissä muutoksissa viitataan nimenomaisesti EY:n perustamissopimuksen 299 artiklan 2 kohtaan. Kohta mahdollistaa tukien myöntämisen toiminnalle, jota harjoitetaan perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a ja c alakohdan poikkeuksen soveltamisalaan kuuluvilla syrjäisimmillä alueilla. Säännöt, joiden avulla voidaan arvioida tukien asianmukaisuutta yhtenäismarkkinoiden kannalta, ovat edullisempia kuin sellaisiin alueisiin sovellettavat säännöt, jotka eivät ole syrjäisimpiä alueita tai harvaan asuttuja alueita. Sääntöjen ansiosta on mahdollista esimerkiksi myöntää toiminnalle tukia, jotka eivät ole sekä alenevia että ajallisesti rajoitettuja.

Komissio on hyväksynyt useimmat mainitut syrjäisimpiä alueita koskevat tukiohjelmat alustavan tarkastelun jälkeen ja päättänyt olla esittämättä vastalauseita, jolloin virallista tarkastelumenettelyä ei ole tarvinnut aloittaa.

---

¹² EYVL C 258, 9.9.2002, s. 5.

Komissio on ottanut huomioon syrjäisimpien alueiden presidenttien lokakuussa 2002 La Palmassa antaman valtioneuvoston päätöslauselman ja erityisesti sen kohdan, jossa komissiota kehoitetaan jatkamaan pohdintaa sääntöjen mukauttamisesta syrjäisimpien alueiden erityistarpeisiin.

- 3.3. Verotuksen alalla komissio on esitellyt useita toimenpidehankkeita, joista neuvosto on antanut säädöksiä vuonna 2002. Neuvosto teki muun muassa 20. kesäkuuta 2002 päätöksen siitä, että Espanjan viranomaiset voivat myöntää 31. joulukuuta 2011 asti vapautuksen tai alennuksen paikallisesta verosta "Arbitro sobre las Importaciones y Entregas de Mercancías en las Islas Canarias" (AIEM) rajoitetulle määrälle paikallisesti valmistettuja, päätöksen liitteessä lueteltuja tuotteita. Tällainen täysimääräinen vapautus tai alennus ei saa johtaa eroihin, jotka ylittävät kyseessä olevan tuotteen mukaan 5, 15 tai 25 prosenttia verovapautuksista¹³. Tämä päätös pohjautuu syrjäisimpien alueiden tuotantoyritysten erityisvaikeuksien huomioon ottamiseen. Se perustuu myös tarpeeseen tukea eri tuotteiden tuotantoaloja taloudellisen toiminnan monimuotoisuuden turvaamiseksi.**

Ranskan merentakaisiin departementteihin liittyen Ranskan viranomaiset toimittivat komissiolle maaliskuussa 2002 pyynnön, joka koskee 31. joulukuuta 2002 päättyvän nykyisen meriverojärjestelmän jatkamista kymmenellä vuodella 1. tammikuuta 2003 alkaen. Komissio tutkii pyyntöä parhaillaan yhteistyössä Ranskan viranomaisten kanssa. Komissio on kirjannut joukon tietoja, joiden toimittamista asiaa koskevien tutkimusten loppuun saattaminen edellyttää. Ranskan viranomaisten olisi toimitettava kaikki tulevan järjestelmän laatimisen edellyttämät tiedot vuoden 2003 ensimmäisen neljänneksen aikana. Komissio laatii näiden tietojen pohjalta vuoden 2003 aikana ehdotuksen kestäviksi yhteisön suuntaviivoiksi meriverojärjestelmää varten.

Jatkuvuuden varmistamiseksi nykyisen meriverojärjestelmän kanssa komissio on kuitenkin antanut 28. elokuuta 2002 ehdotuksen neuvoston päätökseksi, jolla jatketaan vuodella eli 31. joulukuuta 2003 asti neuvoston 22. joulukuuta 1989¹⁴ tekemää päätöstä. Neuvoston odotetaan hyväksyvän ehdotuksen 31. joulukuuta 2002 mennessä.

Neuvosto on tehnyt vuonna 2002 kaksi valmisteveroja koskevaa päätöstä. Toinen on luvan antamisesta Portugalille soveltaa valmisteverokannan alennusta Madeiran itsehallintoalueella siellä tuotettuihin ja kulutettuihin rommiin ja likööreihin sekä Azorien itsehallintoalueella siellä tuotettuihin ja kulutettuihin likööreihin ja tislattuihin alkoholijuomiin 18. helmikuuta 2002 tehty neuvoston päätös 2002/167/EY¹⁵ ja toinen luvan antamisesta Ranskalle jatkaa alennetun valmisteverokannan soveltamista sen merentakaisissa departementeissa valmistettuun "perinteiseen" rommiin 18. helmikuuta 2002 tehty neuvoston päätös 2002/166/EY¹⁶.

---

¹³ Neuvoston päätös 2002/546/EY, tehty 20. kesäkuuta 2002, EYVL L 179, 9.7.2002, s. 22.

¹⁴ KOM(2002) 473 lopullinen.

¹⁵ Neuvoston päätös 2002/167/EY, tehty 18. helmikuuta 2002, EYVL L 55, 26.2.2002, s. 36.

¹⁶ Neuvoston päätös 2002/166/EY, tehty 18. helmikuuta 2002, EYVL L 55, 26.2.2002, s. 33.

3.4. Tullialan osalta syrjäisimmillä alueilla käyttöön otetut toimenpiteet käsittävät kaksi suurta toimintalinjaa: toisella pyritään edistämään syrjäisimmille alueille perustettujen vapaa-alueiden kehitystä ja toisella mahdollistamaan tiettyjen tuotteiden tullivapaa tuonti.

Nämä toimenpiteet kuuluvat perustamissopimuksen 299 artiklan 2 kohdan määräysten piiriin.

Vapaa-alueita tarkasteltaessa voidaan todeta, että ainoastaan Madeiran vapaa-alueella on tällä hetkellä käytössä erityistoimia. Toimilla vapautetaan tietyt vapaa-alueen tuotantohyödykkeet tulleista vuoden 2008 loppuun asti. On myös otettu käyttöön 31. joulukuuta 2005 asti jatkettava edullinen tullikohtelu. Tällöin tullit voidaan poistaa kokonaan eräiltä teollisuustuotteilta, jotka tuodaan kyseessä olevalle vapaa-alueelle merkittävää jalostusta tai käsittelyä varten. Tällaiset tuotteet voidaan luovuttaa vapaaseen liikkeeseen tullittomina ja lähettää yhteisön tullialueen muihin osiin jälleenviemättä niitä kolmansiin maihin.

Tavaroiden tullittoman tuonnin osalta neuvoston asetuksessa (EY) N:o 704/2002 sallitaan eräiden teollisuustuotteiden (tuotantohyödykkeiden ja jalostukseen ja ylläpitoon tarkoitettujen raaka-aineiden) sekä eräiden kalastustuotteiden Kanariansaarille tuonnissa sovellettavien tullien suspendointi ¹⁷ 31. joulukuuta 2011 asti. Näillä toimenpiteillä pyritään edistämään erityisesti paikallisen teollisen ja kaupallisen toiminnan ylläpitoa ja kehitystä sekä poistamaan kulutustavaroiden tullien suspendointi asteittain. Näitä teollisuustuotteita koskevia tullitoimenpiteitä täydennetään tariffikiintiöihin perustuen paikalliseen kulutukseen tarkoitettujen kalastustuotteiden tullivapaudella, ja ne täydentävät maatalousalan toimia.

Edellä mainittujen toimenpiteiden lisäksi komissio on valmis tarkastelemaan muitakin syrjäisimpien alueiden hyväksi myönnettäviä tullitoimenpiteitä koskevia pyyntöjä ja pyrkii erityisesti tasapainottamaan kauppapolitiikan vaikutuksia kolmansiin maihin, etenkin syrjäisimpien alueiden rajanaapureihin perustamissopimuksen 299 artiklan 2 kohdassa annettujen rajoitusten mukaisesti.

4. STRATEGISET ALAT

4.1. Pk-yritysten ja matkailun aloilla on meneillään useita hankkeita, jotka sisältyvät rakennerahastojen ohjelmakauteen 2000–2006. Tiettyjen syrjäisimpien alueiden matkailualalla viime aikoina ilmenneiden vaikeuksien vuoksi komissio kuitenkin katsoo, että liikenteen alalla sovellettavien toimenpiteiden lisäksi on arvioitava ja syvennettävä vähintään kahdenlaisia toimia. Toisaalta on helpotettava pk-yritysten pääsyä rahoitus- ja luottovälineiden piiriin ja toisaalta tuettava yhä enemmän kyseisten alojen ammatillisia koulutusohjelmia.

---

¹⁷ Neuvoston asetus (EY) N:o 704/2002, annettu 25. maaliskuuta 2002, EYVL L 111, 26.4.2002, s. 1.

- 4.2. Liikenteen alan osalta on mainittava kehitys, joka liittyy yhteisön suuntaviivoihin Euroopan laajuisen liikenneverkon kehittämiseksi. Vuonna 1996 annettujen suuntaviivojen muuttamisesta tehdyn päätöksen 1346/2001/EY¹⁸ hyväksymisen jälkeen syrjäisimpien alueiden satamat on tunnustettu yleisen edun kannalta tärkeiksi ja yhdistetty Euroopan laajuiseen verkkoon. Tällöin ne pääsevät automaattisesti TEN-budjetin ja koheesiorahastojen rahoituksen piiriin. Lisäksi komissio on antanut 6. marraskuuta 2001 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi yhteisön suuntaviivoista Euroopan laajuisen liikenneverkon kehittämiseksi annetun päätöksen 1692/96/EY muuttamisesta. Tätä ehdotusta käsitellään parhaillaan parlamentissa ja neuvostossa, ja sen painopistealueisiin sisältyy sellaisten infrastruktuurien kehittäminen, joiden avulla syrjäisimmät alueet voidaan yhdistää unionin muihin alueisiin.**

On myös syytä mainita, että komissio on antanut neuvostolle ja parlamentille 5. helmikuuta 2002 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhteisön rahoitustuen myöntämisestä tavarankuljetusjärjestelmän ympäristönsuojelun tason parantamiseksi. Kyseessä on Marco Polo -ohjelma. Komission ehdotusta käsitellään parhaillaan parlamentissa ja neuvostossa, ja sen mukaan syrjäisimmät alueet voivat osallistua kolmenlaisiin ohjelman toimiin: liikennemuutosiirtymään liittyviin toimiin, katalyyttisiin toimiin (esimerkiksi merten valtatie) ja tiedon jakamiseen tähtääviin toimiin (esimerkiksi menettelyjen parantaminen satamissa).

Yleisellä tasolla komissio katsoo, että liikenne on tärkeä strateginen alue syrjäisimpien alueiden kehittämisessä, kuten Sevillan Eurooppa-neuvoston päätelmissä ja syrjäisimpien alueiden presidenttien La Palmassa 15. lokakuuta 2002 antamassa julkilausumassa korostetaan. Tämän vuoksi aihetta käsitellään perusteellisesti laadittaessa syrjäisimpien alueiden tulevaisuutta koskevaa kertomusta, jonka komissio esittelee vuoden 2003 lopulla Sevillan Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaisesti. Tässä tarkoituksessa sekä komission ja syrjäisimpien alueiden seurantakomitean Brysselissä 2. lokakuuta 2002 pidetyn kokouksen päätelmien perusteella komissioon perustetaan yksiköiden välinen liikennetyöryhmä. Työryhmän työskentely ja pohdinta kohdistuu erityisesti valtiontukiin ja liikennealaa koskeviin julkisen palvelun velvoitteisiin (erityisesti yhteisön nykyisten välineiden mukauttaminen syrjäisimpien alueiden erityistarpeisiin ja näiden alueiden erityisongelmien huomioiminen) sekä rakennerahastojen käyttöön (erityisesti infrastruktuurien osalta). Tavoitteena on ylläpitää ja kehittää syrjäisimpien alueiden erityisongelmien kannalta sopivimpia liikennemuotoja.

- 4.3. Energia-alalta on mainittava kehitys, jota yhteisön Euroopan laajuisia energiaverkkoja koskevien suuntaviivojen puitteissa on tapahtunut. Komissio on antanut parlamentille ja neuvostolle 6. maaliskuuta 2002 ehdotuksen päätökseksi Euroopan laajuisia energiaverkkoja koskevien suuntaviivojen vahvistamista koskevan päätöksen 1254/96/EY muuttamisesta. Tämä ehdotus on parhaillaan parlamentin ja neuvoston käsittelyssä, ja siinä sisällytetään yhteisön Euroopan laajuisia energiaverkkoja koskeviin suuntaviivoihin syrjäisten ja syrjäisimpien alueiden välinen yhteys. Tässä yhteydessä on huomattava kaksi yleisen edun kannalta tärkeää hanketta: syrjäisimpien**

---

¹⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös 1346/2001, tehty 22. toukokuuta 2001, EYVL L 185, s. 1.

alueiden sähköverkkojen kehittäminen ja yhteensovittaminen sekä toisaalta maakaasun käyttöönotto ja maakaasuverkkojen perustaminen samoille alueille. Yhdistämisen avulla tällaiset hankkeet pääsevät TEN-rahoituksen piiriin, pääasiassa hankkeisiin liittyvien tutkimusten ja muiden valmistelutoimien yhteisrahoituksen muodossa.

On myös syytä mainita komission 10. huhtikuuta 2002 parlamentille ja neuvostolle antama ehdotus päätökseksi energia-alan toimien monivuotisesta ohjelmasta. Kyseessä on Euroopan älykäs energiahuolto -ohjelma (2003–2006). Tämä ehdotus on parhaillaan parlamentin ja neuvoston käsittelyssä. Siinä kannustetaan syrjäisimpien alueiden osallistumista, koska ohjelman toiminta-ala koskettaa niitä läheisesti (energiatehokkuus ja uusiutuvien energialähteiden edistäminen), ja mainitaan, että näihin alueisiin voidaan kohdistaa avaintoimintoja. Nämä toiminnot määritellään myöhemmin komission työohjelman piirissä.

Syrjäisimpien alueiden energialiikenteen lisäkustannusten korvaamisen osalta komissio katsoo, että sen on tutkittava yhdessä syrjäisimpien alueiden ja asianomaisten jäsenvaltioiden kanssa, miten tämän ongelman kansalliset ja yhteisön tason ratkaisut voitaisiin parhaiten sovittaa yhteen.

- 4.4. Ympäristökysymyksissä komissio haluaa erityisesti varmistaa, että syrjäisimpien alueiden ympäristöinfrastruktuureihin liittyvät tarpeet otetaan huomioon rakennerahastojen ohjelmatyön väliarvioinnin yhteydessä. Komissio korostaa myös, että syrjäisimpiä alueita olennaisella tavalla koskettavia kysymyksiä (kuten ilmastonmuutos, biologisen monimuotoisuuden suojelu, rannikkovyöhykkeiden hoito, meriympäristö ja väestönsuojelu) sisällytetään painopistealueina yhteisön kuudenteen ympäristöohjelmaan.**
- 4.5. Tietoyhteiskunnan ja televiestinnän kehityksellä on satamien ja lentokenttien tavoin perustavanlaatuinen merkitys syrjäisimpien alueiden kehittymiselle, koska näiden alojen infrastruktuurit auttavat häivyttämään maantieteellisiä etäisyyksiä ja mahdollistavat olennaisen tärkeitä toimintoja, kuten sähköisen kaupankäynnin, etähallinnon ja telelääketieteen, unohtamatta opetusala, matkailualaa ja tutkimustyötä.**

Kansallisten viranomaisten on pantava komission tämän vuoden maaliskuussa hyväksymä televiestinnän sääntelypaketti täytäntöön vuoden 2003 kuluessa, ja pakettia on sovellettava täysimääräisesti syrjäisimmillä alueilla. Komissio luo asianmukaiset yhteydet kansallisiin viranomaisiin ja korostaa niille, että täytäntöönpanossa on huomioitava syrjäisimpien alueiden tarpeet.

Lisäksi komissio järjesti puheenjohtajamaa Espanjan kanssa 11. ja 12. huhtikuuta 2002 konferenssin, jonka aiheena olivat tietoyhteiskunta ja kestävä alueellinen kehitys. Konferenssi johti muun muassa syrjäisimpien alueiden tasolla sopimukseen siitä, että näillä alueilla otetaan käyttöön tietoyhteiskunnan kehittämiseen tähtäävä ohjelma. Komissio tukee syrjäisimpien alueiden työryhmää tuloksena olevan toimintaohjelman määrittelyssä ja toteutuksessa.

Samalla komissio varmistaa televiestintäpalvelujen tariffien ja hintojen valvonnan puitteissa kaudella 2003–2005, että syrjäisimpiä alueita ei syrjitä tariffien osalta, ja pyrkii edistämään hintojen laskua paremman kilpailuympäristön avulla.

Innovatiivisia toimia koskeviin ohjelmiin liittyen on ilahduttavaa todeta, että syrjäisimmillä alueilla on osoitettu vuodesta 2001 eli aloitteen ensimmäisestä vuodesta alkaen suurta mielenkiintoa EAKR:n uusia innovatiivisia toimia (2000–2006) kohtaan. Tässä EAKR:n toimintalinjassa määritellään ja tuetaan taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen innovatiivisten käytäntöjen käyttöönottoa tietoyhteiskuntaan, tekniikan innovaatioihin ja kestäväan kehitykseen liittyvien painopistealueiden pohjalta.

Asianomaisten alueiden tilanne edellä mainitun seikan osalta on tällä hetkellä seuraavanlainen:

- Réunion on päättänyt kohdistaa alueellisen innovaatio-ohjelmansa väestön osaamisen kehittämiseen ja mukauttamiseen tietotekniikka- ja viestintäalan tarpeiden mukaiseksi paikallisen talouselämän piristämiseksi.
- Kanariansaaret on rakentanut ohjelmansa alueellisen strategian ympärille, jolla pyritään liittämään saarialueet tietoyhteiskuntaan (väestö, yritykset, uudet taloudelliset toiminnot).
- Madeira on keskittänyt innovaatiotoimensa alueellisen strategian ja pilottihankkeiden määrittelyyn T&K:n sekä alueen oman kestäväan kehityksen kannalta.

Guadeloupe ja Azorit toimittivat toukokuussa 2002 innovaatio-ohjelmansa, joita komission yksiköt arvioivat parhaillaan.

Tietoyhteiskunnasta puheen ollen on vielä mainittava, että komissio valvoo tutkimuksen kuudennen puiteohjelman soveltamista ja eurooppalaisen tutkimusalueen toteutumista varmistaakseen, että syrjäisimmät alueet hyötyvät niistä mahdollisimman paljon erityisesti tietoyhteiskunnan tekniikoihin liittyvien painopistealueiden kannalta. Tämän vuoksi on syytä omaksua kestäväan kehityksen turvaamiseen tähtäävä dynaaminen ja innovatiivinen lähestymistapa, kuten syrjäisimpien alueiden presidentit korostivat La Palman konferenssin päätelmissä lokakuussa 2002.

4.6. Tutkimuksen alalla komissio on teettänyt analyysin tutkimusalan näkymistä syrjäisimmillä alueilla. Analyysin tavoitteena oli eritellä nykyisten välineiden pohjalta toimenpiteet, joiden avulla syrjäisimmät alueet voisivat osallistua eurooppalaiseen tutkimusalueeseen tehokkaammin, sekä uudistaa syrjäisimmillä alueilla tehtävää tutkimustyötä.

Suosituksia sisältävä analyysi esiteltiin La Palman konferenssissa lokakuussa 2002. Komissio arvioi näitä suosituksia yhteistyössä syrjäisimpien alueiden kanssa sellaisten yhteisön tason, kansallisen tason ja alueellisen tason toimenpiteiden löytämiseksi, joilla syrjäisimpien alueiden tutkimustoiminta saataisiin paremmin osaksi yhteisön tutkimustoimintaa.

- 4.7. Koulutusalan osalta komissio muistuttaa, että alueelliset opetusverkot ovat erittäin tärkeitä kestävästä kehityksen tukemisessa.**

5. KANSAINVÄLINEN YMPÄRISTÖ JA ALUEELLINEN YHTEISTYÖ

Syrjäisimpien alueiden kansainväliselle ympäristölle on luonteenomaista näiden alueiden tarve integroitua alueelliseen ympäristöönsä. Tähän sisältyy erityisesti syrjäisimpien alueiden maantieteellisessä läheisyydessä sijaitsevien alueiden ja valtioiden kanssa tehtävien kauppajä yhteistyösopimusten vaikutusten asianmukainen arviointi. Tämän vuoksi komissio on käynnistänyt aiheesta tutkimuksen. Tutkimuksessa analysoidaan erityisesti AKT-maiden ja Euroopan unionin välisen uuden kumppanuussopimuksen ja kaikki paitsi aseet -aloitteen vaikutuksia syrjäisimpiin alueisiin. Analyysissä on otettava huomioon myös muiden tärkeiden toimenpiteiden ja kauppasopimusten vaikutukset erityisesti Välimeren alueen maiden kanssa tehtävien kauppasopimusten osalta.

Tutkimuksen odotetaan olevan avuksi tehtäessä päätelmiä toimenpiteistä, joilla voitaisiin auttaa syrjäisimpiä alueita edistämään taloudellista ja kaupallista toimintaansa sekä mukautumaan kaupallisista toimenpiteistä ja sopimuksista aiheutuviin vaatimuksiin.

Lisäksi hiljattain hyväksytyt kolme erityisesti syrjäisimpiä alueita koskevaa Interreg III B -ohjelmaa antavat kyseisten alueiden käyttöön lisää rahoitusvälineitä, jotta niiden olisi helpompaa liittyä sujuvasti alueelliseen ympäristöönsä. Interreg-ohjelmat tuovat syrjäisimpien alueiden kehitysstrategiaan kansainvälistä avoimuutta ja alueellista yhdyntymistä, ja ohjelmien avulla on mahdollista luoda syrjäisimpien alueiden välisiä ja myös monenkeskisiä yhteistyörakenteita.

6. SYRJÄISIMPIÄ ALUEITA KOSKEVA KOMISSION TYÖOHJELMA VUODELLE 2003

- 6.1. Komission tämän aihepiirin työssä painottuvat kumppanuussuhteet syrjäisimpien alueiden kanssa. On siis otettava huomioon syrjäisimpien alueiden presidenttien ja seurantaryhmän kanssa käydyt keskustelut sekä tiettyihin aloihin, kuten liikenteeseen ja valtiontukiin, energiaan, perinteiseen tuotantoon, tutkimukseen sekä tietoyhteiskuntaan keskittyvien työryhmien kanssa käydyt keskustelut.**
- 6.2. Komissio jatkaa syrjäisimpiin alueisiin sovellettavan EY:n perustamissopimuksen 299 artiklan 2 kohdan täytäntöönpanon arviointia laatimalla aiheesta puolen vuoden välein yleiskatsauksen ja syrjäisimpiä alueita koskevasta kokonaisstrategiasta kertomuksen taloudellista ja sosiaalista koheesiota käsittelevää kolmatta kertomusta vastaavasti. Syrjäisimpiä alueita koskevien toimenpiteiden yhteydessä perinteisesti sovellettavien yhteisön politiikkojen lisäksi komissio käsittelee hiljattain esille tulleita, näitä alueita koskevia kysymyksiä, kuten maahanmuuttoa ja 299 artiklan 2 kohdan asemaa tulevassa perussopimuksessa.**

7. PÄÄTELMÄT

Vuosille 2002 ja 2003 ovat leimaa-antavia syrjäisimpien alueiden kannalta erityisen tärkeitä ja arkaluonteiset haasteet. Lisäksi näiden alueiden kestävä kehityksen edistämisen tavoite edellyttää yleisesti tarkastellen erilaisia ratkaisuja, joihin vaikuttavat useat yhteisön politiikat. Näiden toimenpiteiden yhteisenä nimittäjänä on oltava kyseisten alueiden erityishaasteiden asianmukainen määrittely ja niihin vastaaminen yhteisön oikeuden ja voimavarojen mahdollistamissa rajoissa. Komissio on tietoinen näistä haasteista. Se on jo kehittänyt niihin vastaamiseksi lukuisia aloitteita ja jatkaa näiden alueiden osalta toteutettavan kokonaisstrategian soveltamista.